

Janneke van Loon-Nelis

De rol van de IB'er bij zieke leerlingen

Een zieke leerling. Wat moet, wat mag en wat kan?

Soms komt een (chronisch, lichamelijk) zieke leerling een periode niet of nauwelijks naar school. Hoe zorg je ervoor dat hij/zij in verbinding blijft met school, het aanbod zo veel mogelijk kan blijven volgen en dat er bij terugkeer weer een goede aansluiting is bij de groep en het lesprogramma? Wat zijn als school hierin je rechten en plichten? En welke rol speel je als IB'er?

Betrokken bij leerling

Wanneer er bij een leerling sprake is van een ernstige ziekte wordt er vaak gedacht dat school op de laatste plaats komt. Beter worden of herstellen heeft de hoogste prioriteit. Echter, juist bij ziekte, wil een leerling meestal niets anders dan gewoon 'normaal' zijn en zo worden behandeld. Dit betekent ook naar school gaan, of op zijn minst betrokken blijven bij school. Daarom zouden scholen, wanneer zij te maken krijgen met (ernstig) zieke leerlingen, heel nauw moeten luisteren naar de behoefte van de leerling en hier goed op inspelen. Het goedbedoeld 'loslaten van de leerling' is een van de meest gemaakte fouten. Het zorgt er niet alleen voor dat er een sociaal en didactisch gat ontstaat tussen de leerling en de klas, het brengt hem/haar nog verder in een isolement.

Rol van de IB'er

Het is van belang dat de IB'er goed op de hoogte is van wat er speelt bij de zieke leerling. Effectieve

communicatie tussen school, ouders, ziekenhuis en externe partners is essentieel. Als IB'er moet je goed op de hoogte zijn van de zorgverleners in de omgeving, die de school kunnen ondersteunen in het geval van een zieke leerling. Een van de partners is de consulent ondersteuning zieke leerlingen (consulent OZL), die kosteloos door de school kan worden ingeschakeld.

Waar moet je aan denken bij ondersteuning van een zieke leerling?

- Start altijd met een gesprek met ouders en indien mogelijk ook met de leerling. Geef hen alle ruimte om te vertellen over het ziektebeeld. Probeer je als leerkracht of IB'er te verplaatsen in het perspectief van de leerling en ouders. Wees sensitief en toon begrip.
- Bespreek met ouders wat zij graag willen dat de rest van de klas en/of de school moet weten over het ziektebeeld van hun kind. Communiceer

via de officiële kanalen van de school en wees daarbij extreem terughoudend in de inzet van sociale media.

- Zorg dat de leerling onderdeel blijft van de klas. Maak regelmatig contact door bijvoorbeeld een kaart te sturen met de klas, tekeningen te maken, langs te gaan bij de leerling of bijvoorbeeld af en toe via een videoverbinding (Facetime, Skype) contact te leggen. Er zijn vele voorbeelden en tips over hoe je dit het beste kan doen. De consulent OZL kan je hierbij helpen.
- Bespreek met ouders de regels op school rondom medisch handelen, zoals opgenomen in het medisch protocol. Vul met ouders een overeenkomst in waarin staat opgenomen wat er van de school wel en niet verwacht kan worden rondom de eventuele verzorging, toediening van medicatie etc.
- Maak samen met ouders en leerling een onderwijsplan. Er zullen in sommige gevallen

keuzes moeten worden gemaakt in de leerstof ,aangezien de zieke leerling niet of nauwelijks voor een (langere) periode naar school zal komen. Aan welke doelen werkt de leerling wel of niet? Geef nooit zomaar werk mee naar huis, maar maak een plan met bijpassende lesstof. In sommige gevallen is thuisonderwijs, of onderwijs op een andere locatie noodzakelijk.

- In geval van kanker heeft de VOKK (Vereniging ouders, kinderen en kanker) leskoffers voor verschillende leeftijdsgroepen in het basisonderwijs en voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. In de koffers vind je achtergrondinformatie rondom de verschillende soorten kanker en de behandeling, evenals lessuggesties en spelmateriaal. Scholen kunnen de leskoffers gratis voor een periode van vier weken lenen mits zij een leerling met kanker hebben of een actie voor de VOKK of KanjerKetting doen. Vaak hebben de consultants OZL ook de leskoffers tot hun beschikking.

Onderwijs op een andere locatie of via andere wegen

- **Onderwijs in het ziekenhuis**
In de academische ziekenhuizen zijn consultants OZL werkzaam op de kinderafdelingen. Zij werken binnen de educatieve voorziening van het ziekenhuis en kunnen een gedeelte van het onderwijs

“Als IB’er moet je goed op de hoogte zijn van de zorgverleners in de omgeving, die de school kunnen ondersteunen in het geval van een zieke leerling.”

verzorgen aan het bed of in een klein groepje in het ziekenhuis.

- **Onderwijs via de digitale weg**

Door middel van een videoverbinding kan onderwijs op afstand worden gevolgd. Voorbeelden hiervan zijn KlasseContact van KPN (www.klassecontact.nl, dat kosteloos via de consultant OZL kan worden aangevraagd) en AV1 van No Isolation. Met behulp van een apparaat in de klas en een laptop bij de leerling thuis, kan er verbinding worden gemaakt en kan de leerling op digitale wijze toch in de klas aanwezig zijn en (een deel van) de lessen volgen.

- **Thuisonderwijs**

School is en blijft verantwoordelijk voor het verzorgen van het onderwijs aan een leerling die ingeschreven staat. Een aantal creatieve oplossingen:

- De eigen leerkracht geeft thuisonderwijs tijdens de door de vakdocent gegeven gymles.
- Woensdagmiddag of andere middagen bij een continu-rooster kunnen worden benut.
- Bij thuisonderwijs door eigen leerkracht zorgt het bevoegd gezag voor vermindering in

taakuren.

- Doe een beroep op gepensioneerde leerkrachten, stagiaires of onderwijsassistenten. Vrijwillig of tegen een kleine vergoeding.
- Vaak kan er een arrangement zware ondersteuning worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband.

Uitbreiding mogelijkheden onderwijs op andere locatie

Vooruitlopend op een aankomende wetwijziging worden er steeds meer initiatieven ontwikkeld om een deel van het onderwijs buiten school te volgen. Nu al is het voor scholen mogelijk om een onderwijs-zorgcombinatie te maken.

Binnen het speciaal onderwijs is het mogelijk om ontheffing van de onderwijstijd aan te vragen. De school schrijft hiervoor een plan van aanpak en dient deze tegelijk met het verzoek in bij de Inspectie van het Onderwijs. De ontheffing van de onderwijstijd zorgt ervoor dat zorg en onderwijs kunnen worden gecombineerd, gericht op de terugkeer van de leerling naar school. De inspectie houdt hier toezicht op.

Binnen het regulier onderwijs is het niet mogelijk ontheffing van de

onderwijstijd aan te vragen. Wel bestaat er een andere mogelijkheid om die tijdelijke vermindering toch te organiseren. Je kan hiervoor een beroep doen op artikel 11.d van de Leerplichtwet. De leerling wordt dan (deels) ziekgemeld. De school blijft verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs. Er dient een ontwikkelingsperspectief te worden opgesteld in samenspraak met de ouders. Sluit hierbij zoveel mogelijk aan bij de regels rondom ontheffing van de onderwijstijd. Ook is het van belang dat het samenwerkingsverband betrokken is bij het plan en invulling kan geven aan de verantwoordelijkheid om ook de zieke leerling van passend onderwijs te voorzien. ■

*Meer weten? www.ziezon.nl
www.vokk.nl*

*Janneke van Loon-Nelis is
onderwijsadviseur, orthopedagoog,
consulent zieke leerlingen en
projectleider EDI. Meer informatie
via jvanloon@edux.nl*

SAMENVATTING

Zieke leerlingen hebben recht op passend onderwijs, ook als zij (tijdelijk) niet op school kunnen zijn. De IB'er coördineert, houdt overzicht en zorgt ervoor dat het onderwijs doorgang kan vinden. Nieuwe wet- en regelgeving zal de mogelijkheid bieden om onderwijs op een andere locatie te ontvangen. De IB'er speelt dan een belangrijke rol in de afstemming met en eventuele terugkeer naar school.

TIPS

- Zorg altijd voor een contactpersoon tussen school en ouders. Stem met elkaar af of dat de leerkracht of IB'er is. Heb regelmatig contact, maar zoek hierin een goede balans.
- Verdiep je in het ziektebeeld van de leerling, weet wat er speelt.
- Neem contact op met een consulent OZL. Zij kunnen je altijd (kosteloos) voorzien van ondersteuning. Zie ook www.ziezon.nl voor meer informatie over verschillende ziektebeelden en mogelijkheden.
- Bekijk je medisch protocol nog eens goed. Welke afspraken gelden er bij jullie op school? Op de website van de PO-Raad is een standaardvoorbeeld gratis te verkrijgen.
- Bespreek wat er binnen jullie schoolbestuur of samenwerkingsverband geregeld is op het gebied van onderwijs op een andere locatie.
- Houd de wet- en regelgeving rondom onderwijs bij zieke leerlingen en onderwijs op een andere locatie in de gaten.